

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:** 1. All questions are compulsory.
2. Figures in the right shows full marks.

Q.1 Answer the following briefly in not more than two sentences:- 20

- i) Why did the Mayor's Court in Madras cease to exist in 1746?
- ii) What was the reason for the enactment of the Advocates Act of 1961?
- iii) Define Writ of Prohibition under Constitution of India?
- iv) Why is codification important?
- v) State the object of Indian High Courts Act of 1861?
- vi) On which theory is the concept of 'Rule of Law' based?
- vii) What was the objection taken by Raja Nand Kumar regarding the jurisdiction of the Supreme Court?
- viii) Why is Independence of Judiciary considered as one of the pillars of democracy?
- ix) Name the people who constituted the corporation in the Mayor's Court under the charter of 1688.
- x) State the principles of Natural Justice?

Q.2 Write short notes on **any four** of the following:- 20

- I) Doctrine of precedent
- II) Working of the Supreme Court at Calcutta.
- III) Separation of Powers.
- IV) Working of the Admiralty Court.
- V) Writ of Mandamus.
- VI) Professional misconduct under the Advocates Act 1961.

Q.3 Attempt **any two** of the following:- 12

- a) The Patna case pointed out that the administration of justice under the charter of 1773 was inadequate. This case was directly responsible for many provisions of the Act of Settlement, 1781, to remove the evil effects of the Regulating Act.
 - 1) What was the main issue involved in this case?
 - 2) Describe the facts of the case?
- b) He was a surety responsible for the payment of revenue of the company from Dacca. The balance due was fixed at Rs. 10,000/- He disputed the balance in his capacity as a treasurer of revenues of the Dacca provincial division. He was found in default to the treasury to the tune of Rs.66,745/-
 - 1) Identify the case in question? What was the defence taken by the defendant in the present case?
 - 2) What was the decision taken by the Supreme Court?

d) The trial of Raja Nand Kumar was the first decisive event which led to the growing enmity between the Supreme Court and Governor-in Council. The Judges insisted on the independence of judiciary and inspite of interference of the council, the Supreme Court began to exercise the administration of justice in India in its own way.

- 1) Write in detail the facts of the case?
- 2) Why is it called as the 'Judicial Murder of Raja Nand Kumar'?

Q.4 Answer **any four** of the following.

48

- a) Describe the development of Legal profession beginning from Company's courts to advocates Act of 1961.
- b) Discuss the working of the Mayor's court with special reference to the conflict between the Mayor's Court and the Governor in Council.
- c) Discuss the concept of the Rule of law and its impact on Indian judiciary.
- d) Describe the role of Law Commissions in Modern India towards the Law reforms.
- e) Describe the salient features of the Government of India Act 1935 with special reference to the administration of justice.
- f) Explain the provisions of the Advocates Act, 1961, especially those pertaining for punishing an advocate for misconduct.

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील प्रश्नांची प्रत्येकी दोन वाक्यांत उत्तरे लिहा. २०

- अ) १७४६ मध्ये मद्रासमधील मेअर न्यायालयाचा कार्यकाल का संपुष्टात आला?
ब) १९६१ च्या अभिव्यक्ता अधिनियम कायदा पारित करण्याचे मुख्य कारण लिहा.
क) मनाईचा लेखी हुकूम आदेशाची व्याख्या लिहा.
ड) संहितीकरण का महत्वाचे आहे?
इ) १८६१ च्या भारतीय उच्च न्यायालय कायद्याचा मुख्य उद्देश लिहा.
फ) 'कायद्याचे राज्य' ही संकल्पना कोणत्या तत्वावर आधारित आहे ते लिहा.
ग) सर्वोच्च न्यायालयाच्या कोणत्या अधिकारक्षेत्राबद्दल राजा नंदकुमारने आक्षेप घेतला?
ह) न्यायालयीन स्वातंत्र्य लोकशाहीचा महत्वाचा आधारस्तंभ का मानला जातो?
ज) १६८८ च्या कायदानुसार प्रस्थापित झालेल्या मेयर न्यायालय व पालिकेचे सदस्य कोण होते?
प) नैसर्गिक न्यायाचे तत्वे लिहा.

प्र.२ संक्षिप्त टीपा लिहा. २०

- अ) न्यायिक पूर्वनियम
ब) कलकत्त्यातील सर्वोच्च न्यायालयाची कार्यपद्धती
क) सत्तेचे विभाजन
ख) अँडमिरल्टी न्यायालयाचे कार्य
ग) १९६१ च्या अभिव्यक्ती अधिनियम कायद्यांतर्गत व्यावसायिक गैरवर्तणूकीबद्दल लिहा.
घ) रिट ऑफ मँजडामस्

प्र.३ कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे कारणासह लिहा. १२

- अ) पटना खटल्यांनी हे सिद्ध केले की १७७३ च्या चार्टर कायद्यान्वये निर्माण केलेल्या न्याय प्रशासनात अनेक त्रुटी होत्या. हा खटला अँक्ट ऑफ सेटलमेंट च्या अनेक तरतुदीसाठी जबाबदार होता. १७८१ चा कायदा १७७३ च्या कायद्यातील उणिवा दूर करण्यासाठी पारित केला गेला.
१) या खटल्यातील मुख्य दावा लिहा.
२) या खटल्यातील मुख्य तथ्ये लिहा.

ब) या खटल्यामध्ये एक जामीनदार होते. कंपनीच्या ढाका शहरातील कर जमा करण्यासाठी ते जबाबदार होते. १०,००० रुपये जमा करण्याचे बाकी होते. ते ढाका प्रांतीय गटाचे खजिनदार म्हणून काम पाहात होते. त्यांना उर्वरित कार जमा करता आला नाही आणि तिजोरीमध्ये ६६,७४५ रुपयांचा फरक येत होता.

१) वरील खटला ओळखा? प्रतिवाद्यांचे काय म्हणणे होते?

२) सर्वोच्च न्यायालयाने कोणता निर्णय दिला?

क) राजा नंदकुमार ला फाशीची शिक्षा दिल्यामुळे सर्वोच्च न्यायालय व सर्वोच्च प्रशासकीय मंडळात शत्रूत्व निर्माण झाले. न्यायाधीशांनी न्यायालयीन स्वातंत्र्याची मागणी केली. सर्वोच्च प्रशासकीय मंडळाचा हस्तक्षेप असतानाही सर्वोच्च न्यायालयांनी स्वतंत्रपणे न्यायालयाचे कामकाज चालू ठेवले.

१. या खटल्यातील तथ्ये सविस्तरपणे लिहा.

२. राजा नंदकुमारचा खटला हा 'न्यायिक खून' म्हणून का ओळखला जातो.

प्र.४

खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तरपणे लिहा.

४८

अ) भारतात विधी व्यवसायाची अभिवृद्धी कशी झाली ते कंपनी न्यायालय ते अभिव्यक्ता अधिनियम कायदा – १९६१ च्या संदर्भासह लिहा.

ब) मेयर्स कोर्टाच्या कार्यपद्धतीबद्दल मेयर्स कोर्ट आणि गव्हर्नर – इन- कॉन्सिल मधील संघर्षाच्या विशेष संदर्भाच्या आधारे माहिती लिहा.

क) 'कायद्याचे राज्य' ही संकल्पना स्पष्ट करा. भारतीय न्यायव्यवस्थेवरील त्याचा प्रभावाबद्दल लिहा.

ड) आधुनिक भारतातील कायदेविषयक सुधारणामध्ये विधी आयोगाच्या भूमिकेचे स्पष्टीकरण द्या.

इ) भारत सरकारच्या १९३५ च्या कायद्या अंतर्गत स्थापन केलेल्या न्याय व्यवस्थेच्या ठळक वैशिष्ट्यांची सद्य स्थितीतील न्यायव्यवस्थेशी तुलना करून उदाहरणासह स्पष्टीकरण द्या.

फ) १९६१ च्या अभिव्यक्ता अधिनियम कायद्याच्या तरतुदी विधी परिषदेच्या अधिव्यक्ताच्या गैरवर्तनासाठी शिक्षा देण्याच्या अधिकाराच्या संदर्भात नमूद करा.
